Eduskunnan liikennejaosto / HE 106/2017 vp / Asiantuntijapyyntö

HE 106/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Talouskasvu on ollut nopeaa Keski-Suomessa syksystä 2015 alkaen. Liiketoiminnan kasvu on heijastunut myös työllisyyteen jokaisella toimialalla, mikä näkyy työttömyyden laskemisena vuodentakaiseen tilanteeseen nähden 21 prosenttia. Maakunnassa liiketoiminnan kasvu jatkuu voimakkaana. Raskaan liikenteen kuljetuksien määrä on lisääntynyt Keski-Suomessa viime vuosina huomattavasti ja ennusteiden mukaan määrä kasvaa edelleen. Tilanne edellyttää koko tieverkon kunnossapidolta ja ylläpidolta yhä enemmän. Jyväskylästä säteittäisesti erkanevien valtateiden 4 (TEN-T ydinverkko) ja 9 (TEN-T kattava verkko) sekä ratojen hyvä liikennöitävyys on perusedellytys sekä kaupan että teollisuuden kuljetuksille. Keski-Suomen näkökulmasta on erityisen tärkeää varmistaa Suomen eteläisiä ja pohjoisia osia yhdistävän valtatien 4 korkea palvelutaso ja hyvä matka-aikojen ennakoitavuus sekä elinkeinoelämän kuljetusten sujuvuus myös muulla tieverkolla.

Valtion vuoden 2018 talousarvion vaikutukset Keski-Suomessa

Perustienpito

Vuoden 2018 talousarviossa LVM hallinnonalalle osoitettu perusväylänpidon perusrahoitus vähenee 30 milj. euroa. ELY- keskuksille tienpitoon osoitettu rahoitus vähenee vuodesta 2017 suunnilleen saman verran. Vuonna 2018 Keski-Suomessa on tienpitoon käytössä 35 miljoonaa euroa sisältäen 26 miljoonan euron perusrahoituksen sekä maanteiden korjausvelan vähentämiseen tarkoitetun erillisrahoituksen. Perusrahoitus vähenee vuodesta 2017 noin 4 miljoonaa euroa. Rahoituksen vähenemiseen vaikuttavat LVM:n hallinnonalan perusväylänpidon perusrahoituskehyksen pieneneminen sekä muutokset siltojen korjauksen erillisrahoituksessa. Rahoituksen väheneminen kohdentuu täysimääräisesti tieverkon ylläpitokorjauksiin, minkä johdosta talousarvion tieverkon kuntotavoitteita ei saavuteta ja huonokuntoisten rakenteiden määrä lisääntyy. Talouden kasvua ei pystytä tukemaan elinkeinoelämän tarpeiden mukaisesti. Äänekosken biotuotetehtaan kuljetukset lisääntyvät, mikä edellyttää myös muulta kuin päätieverkolta parempaa ympärivuotista liikennöitävyyttä. Perusväylänpidon rahoitus on riittämätön tukemaan talouden kasvua.

Viime vuosina tieverkon ylläpitokorjauksia on pystytty paremmin kohdentamaan asiakastarpeiden mukaisesti. Tämä on ollut mahdollista *korjausvelan vähentämiseen saadun lisärahoituksen* turvin, mikä on tuonut toivotun liikkumavaran rahoitukseen mahdollistaen tierakenteiden elinkaaren kannalta välttämättömät järeämmät korjaukset myös muulla päällystetyllä tieverkolla. Kunnostuskohteita on haettu yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa. Parantunut tilanne näkyy asiakaspalautteissa sekä kustannussäästöinä, kun kuljetukset sujuvat suunnitellusti ja toimitukset ovat sovitusti perillä. Keski-Suomessa korjausvelkaohjelman mukainen lisärahoitus on noin 20 miljoonaa euroa. Ohjelman mukaiset kohteet valmistuvat vuoden 2018 loppuun mennessä.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Puh. 0295 024 500
www.ely-keskus.fi/keski-suomi
Cygnaeuksenkatu 1
40100 Jyväskylä
PL 250
40101 Jyväskylä
Sähköposti
kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi
etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Keski-Suomeen kohdennetaan erillisrahoituksena perusväylän lisärahoitusta (siirto kehittämisestä 364 miljoonaa euroa) hankkeelle *valtatie 4 sujuvuuden parantaminen välillä Joutsa-Kanavuori.* Rahoituksella on tarkoitus toteuttaa kehittämishankkeesta *'valtatie 4 Lusi-Vaajakoski'* toteuttamatta jääneitä osuuksia. Parantamistoimenpiteet kohdentuvat Leivonmäen molemmin puolin. Hankkeelle on ohjelmassa 13,9 milj.euron rahoitus. Suunnitellut toimenpiteiden kustannusarvio on yli 20 milj.euroa. Ilman lisärahoitusta toimenpiteitä joudutaan karsimaan.

Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen
Korjausvelan vähentämiseen myönnetty lisärahoitus on vaikuttanut yksityistiekuntien halukkuuteen käynnistää parannushankkeiden suunnittelua. Valtion talousarviossa on koko valtakuntaan osoitettu avustusmäärärahaa 13 milj.euroa, josta Keski-Suomeen 1,3 milj.euroa. Vuodelle 2018 rahoitus on riittävä. Toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta rahoitustaso pitäisi olla paremmin ennakoitavissa, mikä mahdollistaisi asiakkaiden ja viranomaisten toiminnan pitkäjänteisyyden.

Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen
Keski-Suomen ELY-keskuksen toimivalta-alue joukkoliikenteen järjestämisessä käsittää Keski-Suomen maakunnan lukuun ottamatta Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen kuntia. Keski-Suomen joukkoliikenteen palvelutaso on päätiesuunnissa riittävä turvaamaan kunta keskuksien välillä arjen matkat ja muualla yhteydet painottuvat koululaisvuoroihin. Maaseudulla liikkuminen tukeutuu vahvasti henkilöautoihin, koska joukkoliikenne ei tarjoa riittävää palvelutasoa. Markkinaehtoinen liikenne on keskittymässä kaluston käytön kannalta pahaimmin tuottaville yhteyksille, minkä johdosta vuoroja karsitaan ja tarjonta vaihtelee nopeasti kysynnän mukaan. Palvelun käyttömahdollisuuksia säännöllisillä matkoilla heikentää yhteensopivan lippujärjestelmän sekä sopivien liityntäyhteyksien puuttuminen.

Väyläverkon kehittäminen
Talousarvioesityksessä eikä julkisen talouden suunnitelmissa ei ole esitetty Keski-Suomeen tieverkon kehittämishankkeiden aloittamista.

Lopuksi yhteenveto keskeisistä asioista:

- Perusväylänpidon rahoituskehyksen pysyvä tason nosto on talouskasvun tukemiseksi välttämätöntä. Keski-Suomessa tienpidon rahoitus vähenee aikaisemmasta noin 4 milj. euroa. Korjausvelkaohjelman suuruinen pysyvä lisärahoitus olisi riittävä turvaamaan korjausvelan asteittainen vähentäminen. Pieniin investointitarpeita ei tällä rahoitustasolla ole mahdollista toteuttaa.

- Rahoitustason pieneneminen kohdistuu tieverkon kunnon ylläpitämiseen. Kunto heikkenee koko tieverkolla. Korjausvelkaohjelman avulla korjausvelan kasvu pysäytettiin. Huonokuntoisten määrä kasvaa, ellei rahoitustasossa tapahdu korotusta.

- Tienkäyttäjät ja elinkeinoelämä kaipaavat kipeästi parannusta liikenne-olosuhteisiin. Jatkossa on tärkeä panostaa myös pieniin sujuvuutta ja turvallisuutta parantaviin investointeihin.

- LVM:n hallinnonala on esittänyt suunnitelmissaan hankerahoituksen *valtatie 4 parantaminen moottoritienä välillä Kirri-Tikkakoski* osoittamista vuodelle 2018. Hankkeella tuetaan talouden kasvua alueellisesti ja valtakunnallisesti. Hanke on käynnistettävissä vuonna 2018.

Johtaja Jukka Lehtinen